
IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE ZA 2012. GODINU

- ❖ **Misija, ciljevi i zadaci**
- ❖ **Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2012. godini**
- ❖ **Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i međunarodni internship programi**
- ❖ **Učešće VDS u radu nezavisnih tela i radnih grupa**
- ❖ **Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija**
- ❖ **Osobe angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2012. godini**
- ❖ **Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu**
- ❖ **Medijsko istupanje članova VDS**
- ❖ **Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva**
- ❖ **Donatori**

Beograd, novembar 2012. godine

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Viktimološko društvo je član Svetskog viktimološkog društva od 1999. godine, a od 2004. godine i Evropske pomoći žrtvama. Od decembra 2005. godine VDS je član ISPAC-a (International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme) - Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo, a od 2009. godine i Međunarodne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja vatrenim oružjem (IANSA). Viktimološko društvo Srbije je član Evropskog pokreta u Srbiji, Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima i Inicijative za zakonsku zabranu i zaštitu dece od telesnog kažnjavanja u Srbiji. VDS je osnivač i član Asocijacije Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje. Od 2012. godine VDS je i deo Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu primenu;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnove za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova i
- Edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Tokom proteklih petnaest godina rada, Viktimološko društvo je ostvarilo saradnju u nizu zemalja u centralnoj i istočnoj Evropi, kao što su Mađarska, Slovačka, Češka Republika, Hrvatska, Slovenija, BiH, Makedonija, Albanija, Ukrajina, Moldavija, Rumunija, Bugarska, ali i sa zemljama Zapada – Velikom Britanijom, Severnom Irskom, Belgijom, Holandijom, Italijom, Francuskom, Austrijom, Norveškom, Švedskom, Nemačkom, SAD, kao i sa organizacijama i ekspertima iz Južne Afrike, Australije, Indije, Japana i Izraela.

❖ Članstvo u VDS, informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

U 2012. godini u VDS su se učlanila 3 nova člana. Viktimološko društvo Srbije trenutno ima 128 članova, od čega 8 počasnih. Nažalost, tokom 2012. godine preminula su dva istaknuta člana i osnivača VDS – prof. dr Živojin Aleksić, profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu u penziji i Nikola Milošević, sudija u penziji.

Tokom 2012. godine, članovi VDS, koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe, skupovima koje je VDS organizovalo ili kojima su prisustvovali članovi i članice VDS, potom o aktivnostima Evropske pomoći žrtvama, viktimološkim i drugim skupovima, kao i o drugim aktivnostima Viktimološkog društva Srbije.

I tokom 2012. godine redovno je ažuriran web site Društva na kome se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku. Za održavanje web site-a zadužena je Tatjana Orelj. Pored toga, u 2012. godini je na Facebook-u postavljena prezentacija Viktimološkog društva Srbije, što takođe doprinosi povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti.

Istupanjem članova Društva u medijima doprinosi se povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti.

Sve aktivnosti vezane za članstvo, njihovo informisanje i održavanje web site-a su samofinansirajuće.

❖ Rad organa VDS

Tokom 2012. godine direktorka i Upravni odbor VDS obavljali su svoje redovne poslove predviđene Statutom VDS. Upravni odbor je održavao redovne sednice i donosio odluke o tekućim pitanjima. Uz to, Upravni odbor je, zajedno sa predsednikom Društva, radio na izmenama i dopunama Etičkog kodeksa VDS i Pravilnika o izdavanju publikacija. Takođe, formiran je i Etički odbor VDS, koji predstavlja samostalno i nezavisno stručno telo, koje se stara o poštovanju Etičkog kodeksa VDS. Za članove Etičkog odbora izabrani su prof. dr Slobodan Savić, prof. dr Veronika Išpanović i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović.

❖ Obeležavanje 15 godina postojanja i rada VDS

Povodom obeležavanja 15 godina postojanja i rada VDS, realizovane su dve značajne aktivnosti:

- Napravljena je bibliografija radova iz oblasti viktimologije objavljenih u Srbiji od 1980. do 2012. godine. Bibliografiju radova sačinile su saradnice u Odeljenju serijskih publikacija Narodne biblioteke Vesna Madžarac i Jelena Vukotić. Pravljenje bibliografije radova iz oblasti viktimologije inicirala je prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka VDS. Rad na izradi bibliografije radova iz oblasti viktimologije je volonterski.
- Organizacija konferencije za štampu, koja će se održati 20. novembra 2012. godine u Medija centru u Beogradu. Na konferenciji za štampu biće predstavljena bibliografija radova iz oblasti viktimologije, kao i dosadašnji rad VDS. Na konferenciji za štampu govoriće prof. dr Nevena Petrušić, poverenica za zaštitu ravnopravnosti, članica UO VDS i jedna od osnivačica VDS, Meho Omerović, predsednik Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova u Skupštini RS, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka VDS, Vesna Madžarac, stručna saradnica za katalogizaciju i klasifikaciju u Narodnoj biblioteci Srbije i Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe za žrtve *VDS info* i *podrška žrtvama*.

Obeležavanje 15 godina postojanja i rada VDS je samofinansirajuća aktivnost.

❖ **Biblioteka VDS**

Tokom 2012. godine uvećavan je fond knjiga. VDS biblioteka trenutno raspolaže sa 1405 naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti. Pored toga, VDS biblioteka raspolaže i sa velikim brojem časopisa, od kojih 11 časopisa VDS dobija redovno, putem razmene ili na drugi način (Revija za kriminologiju i krivično pravo, Perjanik, Kriminologija i socijalna integracija, Revija za kriminalistiku in kriminologiju, Pravda u tranziciji, Contemporary Justice Review, Revija za bezbednost, Bezbednost Zapadnog Balkana, European Journal of Criminology, Feminist Review, Aktuelnosti). Najzad, biblioteka VDS raspolaže i bogatim izborom audio i video materijala.

VDS biblioteka je dostupna svim članovima Društva. Od novembra 2007. godine korišćenje biblioteke uključeno je u cenu članarine, dok osobe koje nisu članovi VDS mogu da se učlane u biblioteku. Članarina iznosi 400,00 dinara za studente osnovnih studija i studente posle diplomskih studija koji nisu zaposleni, a 800,00 dinara za ostale.

Od 2007. godine, u biblioteku VDS učlanile su se 83 osobe. Tokom 2012. godine, pored članova i članica VDS, biblioteku je koristilo 39 lica, od toga 30 studenata. Tokom 2012. godine izdato je ukupno 115 knjiga.

Sadržaj VDS biblioteke dostupan je na web site-u Društva www.vds.org.rs.

Nabavka knjiga za biblioteku se najvećim delom ostvaruje putem poklona. Poslovi u vezi sa održavanjem i korišćenjem biblioteke su samofinansirajući i volonterski. Tokom 2012. godine za VDS biblioteku bio je zadužen Bejan Šaćiri.

❖ **Zalaganje za izmene zakona i prakse**

Tokom 2012. godine VDS je nastavilo svoje aktivnosti na zalaganju za izmene zakona, podzakonskih akata i prakse.

Učešće u izradi i davanju komentara na nacрте strateških dokumenata i podzakonskih akata

U toku javne rasprave o *Nacrtu Strategije policije u lokalnoj zajednici* VDS je dalo svoje pisane komentare na ovaj tekst. Predstavnica VDS, dr Sanja Čopić, učestvovala je u radu fokus grupe i dala komentare na nacrt dokumenta *Razvoj standarda i procedura za primenu vaspitnih naloga*, koji je nastao u okviru projekta Podrška reformi maloletničkog pravosuđa – Unapređenje primene vaspitnih naloga, koji su sproveli Republički zavod za socijalnu zaštitu i International Management Group. Jasmina Nikolić je učestvovala u radu fokus grupe u procesu izrade nacрта *Pravilnika o minimalnim standardima za pružanje savetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga u socijalnoj zaštiti*, kojim je rukovodilo Ministarstvo rada i socijalne politike RS.

Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

Viktimološko društvo Srbije je tokom 2012. godine nastavilo sa realizacijom dvogodišnjeg projekta pod nazivom *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru*. Projekat ima za cilj da doprinese poboljšanju uslova života žena u Kazneno-popravnom zavodu za žene u Požarevcu, osnaživanju zatvorenica, posebno onih koje su ranije trpele nasilje, i pružanju podrške u procesu njihove reintegracije. Uz to, ovaj projekat bi trebalo da doprinese smanjivanju marginalizacije i diskriminacije pojedinih kategorija zatvorenica, kao i jačanju kapaciteta zatvorske osoblja za senzitivn odnos prema osuđenicama, posebno onima koje su bile žrtve nasilja. Realizacija

ovog projekta ujedno omogućava produblјivanje već postojećе saradnje sa KPZ za žene i Upravom za izvršenje krivičnih sankcija, što bi doprinelo održivosti pojedinih projektnih aktivnosti koje bi, po okončanju ovog projekta, trebalo da postanu deo stalnih aktivnosti u KPZ za žene u Požarevcu.

Tokom 2012. godine nastavljene su aktivnosti na planu zalaganja za poboljšanje položaja žena u zatvoru, kako na individualnom, tako i na opštem nivou:

- Nastavljena je kampanja *Amnestija za žene žrtve nasilja koje su izvršile krivično delo*. Putem istraživanja uslova u zatvoru i kroz pružanje neposredne podrške osuđenicama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora identifikovane su osuđenice koje su uključene u kampanju. U okviru kampanje organizovano je potpisivanje peticije za pomilovanje tri žene koje su delo izvršile u vezi sa nasiljem kome su prethodno bile izložene. Prikupljeno je 103 potpisa pojedinaca i organizacija širom Srbije. Pored toga, nadležnim sudovima su dostavljena pisma podrške molbama za uslovni otpust za dve žene. Rezultati ovih aktivnosti su: dve žene su dobile uslovni otpust, dve žene su odbijene za pomilovanje a za jednu ženu koja je u međuvremenu dobila uslovni otpust odluka o pomilovanju nije doneta.
- Tokom 2012. godine nastavljena je saradnja sa Helsinškim odborom za ljudska prava u pogledu pokretanja kampanje povodom 16 dana aktivizma, a vezano za zalaganje za pomilovanje žena koje su bile žrtve nasilja u porodici i u vezi sa tim izvršile krivično delo. S tim u vezi, u toku je priprema javnog slušanja koje će se organizovati 26. novembra 2012. godine u Skupštini RS a povodom 25. novembra – Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama.
- Nastavilo se i sa lobiranjem državnih organa, pa su u okviru ove aktivnosti održani sastanci sa upravnicom KPZ za žene Ankom Gogić-Mitić i načelnicom službe za tretman, zamenikom Ombudsmana za zaštitu prava lica lišenih slobode, a aktivnosti su realizovane i u okviru Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, o čemu će više reći biti u nastavku izveštaja.

U realizaciju aktivnosti koje se odnose na zalaganje u okviru ovog projekta neposredno su bile uključene prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić i Sanja Čopić.

Aktivnosti na zalaganju su realizovane u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

❖ **Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima**

Obeležavanje Međunarodnog dana žrtava

Povodom 22. februara, Međunarodnog dana žrtava, VDS je ove godine izdalo saopštenje za javnost, kojim je želelo da podseti da je, uprkos pozitivnim promenama na zakonskom i institucionalnom nivou vezano za zaštitu žrtava, žrtvama i dalje uskraćena odgovarajuća pomoć i podrška. Takođe, žrtve su gotovo svakodnevno izložene instrumentalizaciji i zloupotrebi od strane medija. Stoga je VDS pozvalo sve relevantne institucije u Srbiji da preduzmu mere u okviru svojih kompetencija kako bi žrtve imale lakši pristup postojećim državnim i nevladinim organizacijama za pomoć i podršku i bile zaštićene od zloupotrebe od strane medija. Kao svoj doprinos postizanju ovog cilja, Viktimološko društvo Srbije je prenelo javnosti informaciju o postojanju službi za pomoć i podršku žrtvama i na taj način pokušalo da olakša posledice onima koji su imali tu nesreću da im se dogodi neki traumatičan i nepredvidiv događaj. VDS je tako poslalo veliki broj poruka elektronskim putem sa informacijama o opštim i specijalizovanim službama za žrtve (putem mailing lista sa molbom da svako ko dobije poruku, istu prosledi dalje). Takođe članovi, volonteri i saradnici Viktimološkog društva Srbije održali su javne časove u beogradskim osnovnim i srednjim školama kako bi približili mladima probleme sa kojima se susreću žrtve, kao i službe kojima mogu da se obrate za pomoć i podršku.

Ovo je bila samofinansirajuća aktivnost.

Treća godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije *Žrtve i savremeni društveni kontekst: teorija, praksa i aktivizam.*

Treća godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije pod nazivom *Žrtve i savremeni društveni kontekst: teorija, praksa i aktivizam*, biće održana u hotelu Palace u Beogradu, 22. i 23. novembra 2012. godine.

Konferencija ima za cilj da okupi stručnjake, istraživače i aktiviste, koji se iz perspektive različitih disciplina, teorijski i praktično, bave problemima žrtava, posebno u pogledu ostvarivanja prava žrtava u savremenom društvenom kontekstu, kao i da omogući konstruktivnu diskusiju, sveobuhvatnu razmenu i povezivanje različitih iskustava i znanja.

Ovogodišnja Konferencija odvija se kroz plenarne i tematske sesije i radionice.

Izlagači/ce plenarnih sesija po pozivu su:

- Dr Uglješa Zvekić, stalni predstavnik, Ambasador Republike Srbije pri Ujedinjenim Nacijama i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi, Predsednik Generalne Skupštine Svetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO) i predsedavajući Ekonomske Komisije UN za Evropu (UNECE): *UN i žrtve kriminaliteta u savremenom društvu*;
- Prof. dr Jan van Dijk, profesor i programski direktor Odseka za viktimologiju i bezbednost na Međunarodnom viktimološkom institutu INTERVICT na Univerzitetu Tilburg u Holandiji. Član je Ekspertske grupe Saveta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u Strazburu i Holandske komisije za naknadu štete žrtvama nasilja: *Ankete o viktimizaciji: trenutna situacija i potreba za njihovim redovnim sprovođenjem u zemljama u tranziciji*;
- Prof. dr Carol Hagemann-White, profesorka *emerita* i rukovoditeljka Odseka za teoriju obrazovanja i studije roda na Univerzitetu Osnabrück (Nemačka): *Konvencija Saveta Evrope i pravo žena na život bez rodno baziranog nasilja – uticaj na politiku i praksu*;
- Prof. dr Oliver Bačanović, redovni profesor na Fakultetu za bezbednost Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“, u Skoplju (Republika Makedonija): *Položaj žrtve krivičnog dela i oštećenog u reformisanom makedonskom krivičnom zakonodavstvu*;
- Ilse van de Walle, međunarodna trenerica i konsultantkinja specijalizovana za podršku deci i mladima kao žrtvama kriminaliteta (Belgija): *Potrebe mladih kao žrtava krivičnih dela*;
- Dr Almir Maljević, docent na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu (Bosna i Hercegovina): *Struktura maloljetničke delinkvencije u BiH - rezultati međunarodne studije primenom metode samoprijavlivanja*;
- Prof. dr Natti Ronel, klinički kriminolog i profesor na Bar-Ilan Univerzitetu u Izraelu, odeljenje za kriminologiju: *Pozitivna viktimologija u teoriji i praksi*.

Pored toga, dve plenarne sesije posvećene su sledećim temama: *Žrtve i institucije i Žrtve nasilja u porodici i seksualnog nasilja*. Na njima izlaganja imaju:

- Prof. dr Branko Lobnikar, prof. dr Gorazd Meško, Laura Fišer, Fakultet za krivično pravo i bezbednost, Univerzitet u Mariboru, Janez Ogulin, Uprava policije, Ljubljana, Slovenija
- Prof. dr Nevena Petrušić i prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija
- Dr Michael Platzer, Naučni savet Ujedinjenih nacija, Austrija
- Prof. dr Martin Kiliass i Anastasiia Lukash, Institut za kriminologiju, Univerzitet u Cirihu, Švajcarska
- Michelle Veljanovska, Fakultet za sociologiju i socijalnu politiku, Univerzitet u Sidneju, Australija
- Axelle Reiter, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Veroni, Vičenza, Italija; Evropski univerzitetski institut, Firenca, Italija
- Nadia Wager, Fakultet zdravstvenih i društvenih nauka, Odeljenje za psihologiju, Bedfordšir univerzitet, (UK)

- Cristina Cabras i Eraldo Nicotra, Odsek za pedagogiju, psihologiju, filosofiju, Univerzitet u Kaljariju, Italija

Tematske sesije posvećene su sledećim temama: *Deca žrtve, Žene i deca žrtve nasilja: odnos viktimizacije i kriminalizacije, Viktimizacija putem interneta i zloupotrebom drugih tehničkih dostignuća, Žrtve različitih vidova viktimizacije, Žrtve, institucije i NVO i Viktimogeni i kriminogeni faktori i prevencija viktimizacije*. Izlaganja na tematskim sesijama imaju:

- Prof. dr Zorica Mršević, Institut društvenih nauka Beograd, Fakultet za evropske pravopolitičke studije, Novi Sad
- Prof. dr Nataša Tanjević, Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd i Filip Mirić, Pravna klinika Pravnog fakulteta, Niš
- Doc. dr sc. Sandra Fabijanić Gagro, Pravni fakultet, Rijeka, Hrvatska
- Doc. dr sc. Marissabell Škorić, Pravni fakultet, Rijeka, Hrvatska
- Doc. dr Svetlana Nikoloska i mr Marijana Blaževska, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Republika Makedonija
- Doc. dr Dragana Batić, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Republika Makedonija
- Doc. dr Vesna Stefanovska i mr Nataša Jovanova, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Republika Makedonija
- Doc. dr Tatjana Gerginova, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Republika Makedonija
- Dr Ivana Stevanović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Centar za prava deteta, Beograd
- Dr Ana Batrićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd
- Dr Danica Vasiljević-Prodanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd
- Mr Marija Kuzmanović, Kazneno-popravni zavod u Sremskoj Mitrovici
- Mr Dragan Obradović, Pravni centar za decu i maloletnike Valjevo
- MSc Jelena Grujić, Univerzitet EDCONS i MSc Ana Bilinović, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
- Bejan Šaćiri, Viktimološko društvo Srbije
- Nikola Petrović, Visoka medicinska škola strukovnih studija "Milutin Milanković" i Viktimološko društvo Srbije
- Dragana Grabovica i Ivana Savić, Zaštitnik građana RS
- Jadranka Buljević, Osnovni sud u Novom Sadu
- Ljiljana Stevković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd
- Vida Vilić, studentkinja doktorskih studija, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu
- Olivera Kuljić, Osnovni sud Zrenjanin
- Jasmina Nikolić, Viktimološko društvo Srbije
- Mario Stanojević, Viktimološko društvo Srbije
- Milica Gligorović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu
- Nataša Buha, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu
- Vesna Stevanović, Apelacioni sud u Nišu

Tokom konferencije organizuje se i radionica pod nazivom *Nasilje u porodici i sudska praksa u Srbiji: prezentacija i diskutovanje rezultata istraživanja*, a biće predstavljena i studija *Evidentiranje kriminaliteta: iskustva iz sveta i Srbije*, koja je nastala u okviru projekta „Razvoj metodologije evidentiranja kriminaliteta kao osnova efikasnih mera za njegovo suzbijanje i prevenciju“, br. 179044, koji realizuje Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, a finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije. Rukovoditeljka projekta je prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović.

Kroz poster prezentacije predstavljeni su NVO Centar za prava deteta i radovi studentkinja Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu i volonterki VDS: Milice Popović i Une Radovanović, Zorice Milosavljević i Aleksandre Arandelović, kao i volonterke VDS Jovane Čvorić, Jelene Simić i Ane Nedić.

Pored navedenih izlagača-izlagačica, Konferencija okuplja još oko 30 učesnika (sudija, tužilaca, policijskih službenika, predstavnika nevladinih i međunarodnih organizacija, naučnih radnika i slično).

Ovogodišnja konferencija organizovana je na način da se ispune uslovi za dobijanje statusa međunarodnog naučnog skupa, koji su predviđeni Pravilnikom o postupku i načinu vrednovanja i kvantitativnom iskazivanju naučno-istraživačkih rezultata istraživača (*Službeni glasnik RS br. 38/2008*).

Programski odbor ovogodišnje Konferencije:

- a. Prof. dr Alenka Šelih, profesorka emerita na Pravnom fakultetu Univerziteta u Ljubljani i članica Slovenačke akademije nauka i umetnosti (Slovenija)
- b. Prof. dr Gerd Kirchhoff, profesor na International Victimology Institute, Graduate School of Victimology, Tokiwa University (Japan), profesor na College of Applied International Studies (Nemačka) i počasni član Viktimološkog društva Srbije
- c. Prof. dr Jaishankar Karuppanan, profesor na Department of Criminology and Criminal Justice, Manonmaniam Sundaranar University (Indija)
- d. Prof. dr Violeta Čačeva, Centar za kriminologiju, Institut za sociološka, politikološka i pravosudna istraživanja, Univerzitet Sv. Ćirilo i Metodije, Skoplje (Makedonija)
- e. Prof. dr Janice Joseph, profesorka na Richard Stockton College of New Jersey (SAD)
- f. Prof. dr Robert Peacock, profesor na Department of Criminology, Howard College, Durban (Južna Afrika)
- g. Prof. dr Slobodan Savić, redovni profesor na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i predsednik Viktimološkog društva Srbije
- h. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, redovna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, direktorka Viktimološkog društva Srbije, članica Izvršnog odbora Svetskog viktimološkog društva i izabrana predsednica Evropskog udruženja za kriminologiju
- i. Prof. dr Slobodana Konstantinović-Vilić, redovna profesorka na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu
- j. Prof. dr Nevena Petrušić, redovna profesorka na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti i potpredsednica Saveta Vlade RS za ravnopravnost polova
- k. Dr Ivana Stevanović, naučna saradnica u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu, predsednica Centra za prava deteta i članica Saveta Vlade RS za prava deteta

Organizacioni odbor Konferencije:

- a. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, redovna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, direktorka Viktimološkog društva Srbije, članica Izvršnog odbora Svetskog viktimološkog društva i izabrana predsednica Evropskog udruženja za kriminologiju
- b. Doc. dr Đorđe Alempijević, docent na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Institut za sudsku medicinu
- c. Dr Sanja Čopić, naučna saradnica u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu i predsednica Upravnog odbora VDS
- d. Jasmina Nikolić, rukovoditeljka Službe za žrtve Viktimološkog društva Srbije *VDS info i podrška žrtvama*
- e. Tamara Kljajić, volonterka u Viktimološkom društvu Srbije

Pored Programskog i Organizacionog odbora, u organizaciji i realizaciji Konferencije učestvovali su i Tamara Kljajić, Bejan Šaćiri i volonteri-ke VDS.

Sredstva za organizovanje konferencije su obezbeđena iz plaćenih kotizacija.

Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

U okviru projekta *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru* radilo se i na podizanje svesti javnosti o ženama u zatvoru i problemima sa kojima se suočavaju. U tom cilju, 26. januara 2012. godine u Medija centru u Beogradu, održan je okrugli sto pod nazivom *Od zatvora do života bez nasilja: Ljudska prava žena u zatvoru*. Okrugli sto je za cilj imao predstavljanje rezultata aktivnosti na projektu i njegov značaj za socijalnu integraciju žena žrtava nasilja koje se nalaze u zatvoru. Okruglom stolu je prisustvovala i obratila se prisutnima tadašnja predsednica Narodne skupštine Republike Srbije prof. dr Slavica Đukić-Dejanović. Uvodna izlaganja na okruglom stolu su imali:

- Dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka VDS: *Projekat Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru i savremeni društveni kontekst u Srbiji*
- Dr Sanja Čopić, VDS: *Uslovi u Kazneno-popravnog zavodu za žene i nivo poštovanja ljudskih prava osuđenica: rezultati istraživanja*
- Jasmina Nikolić, VDS: *Razvijanje kapaciteta osuđenica za život bez nasilja: Individualni i grupni rad*
- Anka Gogić-Mitić, upravnik Kazneno popravnog zavoda za žene u Požarevcu: *Značaj projekta Viktimološkog društva Srbije za tretman i postpenalnu zaštitu osuđenica*
- Miloš Janković, zamenik Zaštitnika građana za zaštitu prava lica lišenih slobode: *Saradnja sa Viktimološkim društvom Srbije u okviru Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture*
- Kosana Beker, pomoćnica poverenice za zaštitu ravnopravnosti: *Značaj projekta Viktimološkog društva Srbije za zaštitu žena od diskriminacije*

Organizacija okruglog stola finansirana je u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

Tribina *Od sukoba do pomirenja u multietničkom društvu*

Viktimološko društvo Srbije je 31. maja 2012. godine, u Beogradu, organizovalo tribinu *Od sukoba do pomirenja u multietničkom društvu*. Tribina je imala za cilj podsećanje na nerešene probleme u međusobnim odnosima, netoleranciju i konflikte između pripadnika različitih etničkih grupa u Srbiji. Izlagači na tribini predstavljali su rezultate istraživanja i svoja lična iskustva o tome u kojoj meri se u Srbiji odmaklo u međusobnom približavanju, u procesima uspostavljanja odnosa poverenja i u pomirenju između pripadnika različitih etničkih grupa. Takođe, govorilo se i o naporima koji se preduzimaju sa ciljem podizanja nivoa međusobnog poverenja i osećaja bezbednosti građana, posebno u oblastima u kojima je etnička heterogenost posebno izražena. Na tribini su govorili:

- Goran Tepšić, Centar za mirovne studije Fakulteta političkih nauka u Beogradu: *Etnički stereotipi i nacionalni mitovi kao prepreka pomirenju: srpsko-albanski odnosi;*
- Aida Čorović, Urban in, Novi Pazar: *Međuetnički odnosi u Sandžaku: od sukoba do pomirenja;*
- Novica Kostić, Veterani za mir, Vlasotince: *Od sukoba do pomirenja u multietničkom društvu na jugu Srbije;*
- Zdravko Marjanović, Društvo za toleranciju, Bačka Palanka: *Međunacionalni odnosi u Vojvodini;*
- Dr Sanja Čopić, Viktimološko društvo Srbije: *Alternativni načini rešavanja konflikata i principi restorativne pravde;*
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka Viktimološkog društva Srbije: *Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u traženju efikasnih načina zatvaranja ciklusa međuetničkih konflikata u Srbiji: od Asocijacije Zajednička akcija za istinu i pomirenje do projekta ALTERNATIVE.*

U organizaciji tribine učestvovala je Jasmina Nikolić.

Tribinu *Od konflikta do pomirenja u multietničkom društvu* finansijski je podržala Fondacija Friedrich Ebert Stiftung.

Okrugli sto *Kako se NVO u Srbiji bave međuetničkim sukobima: dosadašnja iskustva i planirane aktivnosti*

Viktimološko društvo Srbije je 23. oktobra 2012. godine u Beogradu organizovalo okrugli sto pod nazivom *Kako se NVO u Srbiji bave međuetničkim sukobima: dosadašnja iskustva i planirane aktivnosti*. Cilj okruglog stola bio je razmena iskustava u pogledu načina na koji se nevladine organizacije u Vojvodini, Sandžaku i na jugu Srbije bave međuetničkim sukobima. Uz to, okrugli sto imao je za cilj i dolaženje do saznanja o tome da li se i na koji način državni organi i institucije u ove tri multietničke sredine bave međuetničkim odnosima. Na okruglom stolu govorili su:

- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Viktimološko društvo Srbije: *Uloga NVO u Srbiji u bavljenju međuetničkim sukobima*
- Dr Sanja Čopić, Viktimološko društvo Srbije: *Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u bavljenju međuetničkim sukobima: dosadašnja iskustva i planirani koraci*
- Mato Groznica, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, Novi Sad: *Etnički sukobi u Vojvodini i uloga Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje i drugih državnih organa*
- Zdravko Marjanović, NVO Društvo za toleranciju, Bačka Palanka: *Aktivnosti nevladinih organizacija u bavljenju međuetničkim sukobima u Vojvodini: iskustva, problemi i izazovi*
- Aida Čorović, NVO Urban in, Novi Pazar: *Uloga nevladinih organizacija u bavljenju sukobima između pripadnika različitih etničkih grupa u Sandžaku*
- Nermina Duran, NVO „Nova vizija“, Prijepolje: *Iskustva NVO „Nova vizija“ u bavljenju međuetničkim sukobima u Prijepolju i okolini*
- Albert Salihu, Young people for a future, Medveđa: *Međuetnički sukobi na jugu Srbije: izazovi sa kojima se suočavaju nevladine organizacije u Medveđi i okolnim mestima*

U organizaciji tribine učestvovala je Jasmina Nikolić.

Organizaciju okruglog stola *Kako se NVO u Srbiji bave međuetničkim sukobima: dosadašnja iskustva i planirane aktivnosti* finansijski je podržala Fondacija Friedrich Ebert Stiftung.

❖ Istraživanja

Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju

Tokom 2012. godine nastavljena je realizacija projekta pod nazivom *Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju*, koji je otpočeo aprila 2011. godine. Ovaj projekat bio je deo šireg programa Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women) *Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori*. Projekat *Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju* imao je za cilj da doprinese poboljšanju sveukupnog položaja žena na tržištu rada i zaštiti žena koje su izložene različitim oblicima diskriminacije na tržištu rada i to kroz unapređenje odgovora države na rodno zasnovanu diskriminaciju na tržištu rada. U okviru projekta realizovana su dva istraživanja:

1. Istraživanje obima, strukture i karakteristika diskriminacije žena na tržištu rada.
2. Istraživanje organizacija i institucija koje dolaze u kontakt sa slučajevima rodne diskriminacije na tržištu rada i koje su u mogućnosti da reaguju u tim situacijama i pruže pomoć i podršku ženama koje se suočavaju sa diskriminacijom u ovom segmentu društvenih odnosa.

Tokom 2012. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Analiza prikupljenih podataka u okviru napred pomenutih istraživanja i pisanje istraživačkog izveštaja.
- U saradnji sa UN Women, 12. juna 2012. godine u Beogradu je organizovan okrugli sto na kome su prezentovani rezultati napred pomenutih istraživanja a u cilju dobijanja sugestija od strane učesnika u pogledu razvijanja preporuka. Na okruglom stolu je učestvovalo 15 predstavnika relevantnih državnih institucija, nezavisnih državnih tela i nevladinih organizacija.
- Kreiranje elektronske baze podataka postojećih institucija i organizacija koje dolaze ili bi mogle da dođu u kontakt sa slučajevima diskriminacije žena na tržištu rada.
- Pravljenje brošure o tome kome mogu da se obrate žene koje dožive diskriminaciju ili drugi oblik kršenja prava na tržištu rada, i to kako prilikom zapošljavanja, tako i na radu.
- Organizovana je promocija knjige *Diskriminacija žena na tržištu rada u Srbiji*. Promocija je održana 26. septembra 2012. godine u Medija centru. Na promociji su govorili Asya Varbanova, projektna menadžerka u UN Women i autori knjige.

Rezultati istraživanja sprovedenih u okviru ovog projekta objavljeni su u knjizi: Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S., Nikolić, J., Šaćiri, B. (2012) *Diskriminacija žena na tržištu rada u Srbiji*, Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

U realizaciju projekta tokom 2012. godine neposredno su bili uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić i Bejan Šaćiri, kao i volonteri i volonterke VDS.

Projekat je bio deo programa Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women) *Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori*, koji je finansijski podržan od strane Vlade Kraljevine Norveške.

Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

U okviru projekta *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru*, u toku 2012. godine nastavilo se sa realizacijom akcionog istraživanja koje za cilj ima dolaženje do saznanja o tome kakvi su uslovi za izdržavanje kazne u KPZ za žene u Požarevcu i kakav je nivo poštovanja prava osuđenica. U okviru ove aktivnosti radilo se na prikupljanju podataka, i to posmatranjem uslova u zatvoru i putem intervju sa osuđenicama i zaposlenima u KPZ za žene u Požarevcu. U toku su obrada i analiza podataka, koja će biti objavljena u naučnom časopisu *Temida*, broju 4 za 2012. godinu koji je posvećen temi *Žene i zatvor*.

Tokom 2012. godine u realizaciju ovog akcionog istraživanja bili su uključeni: dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Bejan Šaćiri, Ljiljana Stevković, Tamara Kljajić, Mirjana Tripković, Jelena Srnić, Nikola Petrović, Una Radovanović, Zorica Milosavljević i Milica Popović.

Istraživanje je realizovano u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

Alternativni načini reagovanja na kriminalitet i bezbednost – „ALTERNATIVE“

Projekat *Alternativni načini reagovanja na kriminalitet i bezbednost – „ALTERNATIVE“* (*Developing alternative understandings of security and justice through restorative justice approaches in intercultural settings within democratic societies*) je zajednički četvorogodišnji istraživački projekat, koji Viktimološko društvo Srbije realizuje od 1. februara 2012. godine u saradnji sa sledećim partnerima: Katholieke Universiteit Leuven (Belgija), Norwegian Social Research (Norveška), Institute for the Sociology of Law and Criminology (Austrija), European Forum for Restorative Justice, Foresee Research Group (Mađarska), University of Ulster (Severna Irska). Projekat se realizuje u okviru Sedmog okvirnog programa Evropske komisije za istraživanja i tehnološki razvoj (FP7), a njime koordinira Katholieke Universiteit Leuven (Belgija).

Projekat „*ALTERNATIVE*“ ima za cilj da, uz pomoć empirijskih dokaza, omogući alternativno i produbljeno razumevanje načina upravljanja konfliktima u interkulturalnom kontekstu demokratskih društava u cilju uspostavljanja bezbedonosnih rešenja za građane i zajednice. U okviru projekta „*ALTERNATIVE*“ Viktimološko društvo Srbije sprovodi istraživanje pod nazivom *Podsticanje dijaloga u multietničkom društvu uz osnaživanje žrtava*. Istraživanje Viktimološkog društva Srbije ima za cilj razvijanje alternativnih modela rešavanja postojećih i prevencije budućih konflikata između pripadnika različitih etničkih grupa u Srbiji, a koji mogu doprineti zatvaranju ciklusa nasilja i povećanju ukupne bezbednosti građana. Ovo istraživanje će omogućiti dalji, teorijski i praktični, razvoj „*Trećeg puta*“ u bavljenju konfliktima u Srbiji i bivšoj Jugoslaviji, koji je koncipiran u okviru *Asocijacije zajednička akcija ZA istinu i pomirenje*, čiji je osnivač i koordinator VDS.

Tokom 2012. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Učešće na sastancima projektnog tima i nadzornog odbora u Leuvenu (Belgija), februara 2012. godine i Belfastu (Severna Irska) oktobra 2012. godine. Sastancima u Leuvenu i Belfastu prisustvovala su prof. dr Vesna Nikolić- Ristanović i dr Sanja Čopić, dok je na sastanku u Belfastu pored njih učešće uzela i prof. dr Jelena Srna.
- Istraživanje, koje je obuhvatilo dve glavne komponente:
  - Socio-istorijsku analizu teorijskih koncepta - postkonfliktno društvo, demokratsko društvo/demokratija, multietničko/interetničko društvo, dijalog, žrtva/viktimizacija; što je podrazumevalo:
    - Prikupljanje relevantne literature i pravljenje bibliografije koja je kasnije korišćena u analizi navedenih teorijskih koncepta
    - Analizu datih konceptata
    - Pisanje izveštaja, koji je predstavljen i diskutovan na sastanku projektnog tima u Belfastu oktobra 2012. godine.
  - Istraživanje načina bavljenja međuetničkim i sa njima povezanim političkim i interkulturalnim konfliktima u Srbiji. U okviru ovog dela istraživanja realizovane su sledeće aktivnosti:
    - Organizovani su redovni sastanci istraživačkog tima VDS-a;
    - Napravljena je bibliografija relevantne literature za istraživanje načina bavljenja međuetničkim i sa njima povezanim političkim i interkulturalnim konfliktima u Srbiji, s posebnim fokusom na mesto i ulogu žrtava u procesu bavljenja sukobima i mesto restorativne pravde;
    - Razvijena je metodologija istraživanja, uključujući istraživački instrument za prikupljanje podataka iz pisanih izvora o konfliktima u Srbiji i bivšoj Jugoslaviji i načinima na koje se različiti subjekti u Srbiji i iz Srbije bave njima.
    - Prikupljanje podataka putem analize relevantne literature i putem intervjuja (pojedinačnih i grupnih) sa predstavnicima NVO i državnih institucija.
    - U toku je obrada i analiza podataka, koji će biti izneti u istraživačkom izveštaju na kraju prve godine realizacije projekta (kraj januara 2013. godine).
    - Obuka za pravljenje filma, koja je održana u Leuven-u (Belgija) od 6. do 9. novembra, kojoj su prisustvovali Bejan Šaćiri i Nikola Petrović, istraživači asistenti na podprojektu VDS.
- Osnivanje savetodavnog odbora potprojekta VDS i to kroz organizaciju konsultativnih sastanaka sa predstavnicima NVO iz tri multietnička regiona u Srbiji koja su u fokusu istraživanja VDS. Savetodavni odbor ima 9 članova različite nacionalne pripadnosti (srpske, hrvatske, albanske, bošnjačke, mađarske): Mato Groznica, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Novi Sad; Zdravko Marjanović, NVO Društvo za toleranciju, Bačka Palanka; Antala Bozoki, advokat, Novi Sad; Aida Ćorović, NVO Urban in, Novi Pazar; Slađana Novosel, novinarka, Novi Pazar; Mirsad Duran, NVO „Nova vizija“, Prijepolje; Novica Kostić, NVO Veterani za mir, Vlasotince; Albert Salihu, Young people for a future, Medveđa, i Jasmina Anđelić, Opština Medveđa. Zajednički sastanak Savetodavnog odbora održan je 23. oktobra 2012. godine u Beogradu.

- Predstavljanje projekta i projektnih aktivnosti u celini i aktivnosti za čiju realizaciju je zaduženo VDS:
  - Objavljivanje informacija o projektu putem internet stranica VDS i Centra za razvoj nevladinog sektora
  - Informisanje o projektu putem mejling lista
  - Distribucija VDS lifleta sa informacijom o projektu *ALTERNATIVE*
  - Prezentacija projekta na međunarodnim naučnim skupovima u sklopu izlaganja prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović na:
    - Simpozijumu Svetskog viktimološkog društva u Hagu, maja 2012. godine
    - Kriminološkom simpozijumu u Stokholmu, juna 2012. godine.
  - U cilju promocije projekta *ALTERNATIVE* i istraživanja VDS u okviru njega, 31. maja 2012. godine održana je i tribina pod nazivom: *Od konflikta do pomirenja u multietničkom društvu*, o čemu je više reči bilo u prethodnom delu izveštaja.

U realizaciju projekta *ALTERNATIVE* neposredno su uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Jelena Srna, dr Sanja Čopić, Bejan Šaćiri, Nikola Petrović, Jasmina Nikolić i Ivana Stepanović, kao i četiri volonterke VDS: Una Radovanović, Milica Popović, Zorica Milosavljević i Aleksandra Arandelović.

Projekat finansira Evropska unija u okviru Sedmog okvirnog programa Evropske komisije za istraživanja i tehnološki razvoj (FP7 program).

Razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji

Projekat *Razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji* započet je 2010. godine u saradnji sa UN Women. Uloga VDS u realizaciji ovog projekta bila je: razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji i pilot istraživanje. Rezultati istraživanja izneti su u studiji koju je napisala prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović *Monitoring the application of domestic violence legislation in Serbia: pilot survey findings (Praćenje primene zakonskih rešenja o nasilju u porodici u Srbiji: nalazi pilot istraživanja)*. Tokom 2012. godine ova studija je prevedena na srpski jezik (prevela dr Sanja Čopić). Objavljivanje studije planirano je do kraja 2012. godine.

Intensifying anti-corruption policy in Serbia by furthering law enforcement transparency and evidence based policy making

Istraživački projekat *Intensifying anti-corruption policy in Serbia by furthering law enforcement transparency and evidence based policy making* realizovan je u periodu od 1. oktobra 2010. do 1. oktobra 2011. godine, u saradnji sa Univerzitetom u Tilburgu (Holandija). Uloga VDS u realizaciji ovog projekta bila je: administriranje projekta, organizovanje sastanaka projektnog odbora, fokus grupa i slično, dok je Jelena Dimitrijević, članica VDS, bila uključena kao lokalna mlada istraživačica na ovom projektu. U 2012. godini završen je i objavljen istraživački izveštaj na engleskom i srpskom jeziku: *Corruption policy in Serbia/Politika borbe protiv korupcije u Srbiji*. Autori studije su: prof. dr Petrus Van Duyne, Elena Stocco i Jelena Dimitrijević. Sažetak studije na srpskom jeziku dostupan je na web stranici VDS, a na engleskom jeziku se može naći na web stranici Saveta za borbu protiv korupcije <http://www.antikorupcija-savet.gov.rs/>. Koordinator projekta bio je prof. dr Petrus Van Duyne. Realizaciju projekta finansijski je podržala Ambasada Kraljevine Holandije.

Istraživanje i analiza rada Službe VDS info i podrška žrtvama

Kontinuirano istraživanje rada Službe *VDS info i podrška žrtvama* sprovodi se od 2004. godine, dok se od sredine 2005. godine podaci vode i obrađuju uz korišćenje za to posebno konstruisanog upitnika i na osnovu usvojene jedinstvene metodologije njihovog unosa i obrade. Na ovaj način postavljena je osnova za redovno praćenje, istraživanje, poređenje i analizu rada, odnosno podataka Službe, za bolje

povezivanje teorije i prakse, kao i za kvalitetnije korišćenje ukupnih kapaciteta Viktimološkog društva Srbije. Osim toga, na ovaj način postavljena je i osnova jednoobraznog vođenja podataka kojima raspolaže Služba VDS info i podrška žrtvama. Analiza rada Službe u 2012. godini, s posebnim fokusom na podršku ženama u zatvoru biće objavljena u naučnom časopisu *Temida*, broj 4 za 2012. godinu čija je tema *Žene i zatvor*.

Ovo je samofinansirajuća aktivnost.

❖ Edukacija

Obuka za policijske službenike za rad sa žrtvama kriminaliteta

Viktimološko društvo Srbije je zajedno sa Misijom OEBS u Srbiji i organizacijom Safer Sweden Foundation (Tryggare Sverige) iz Švedske razvilo program obuke za policijske službenike za rad sa žrtvama kriminaliteta. Program obuke obuhvatio je upoznavanje policijskih službenika sa međunarodnim standardima i domaćim zakonodavstvom o položaju i pravima žrtava kriminaliteta, načinima pružanja podrške žrtvama i primerima dobre prakse, veštinama komunikacije, proceni rizika od nove viktimizacije, koordinaciji aktivnosti u pružanju zaštite žrtvama. Na osnovu tako razvijenog programa realizovana je obuka za grupu od 17 policijskih službenika, koji rade u različitim organizacionim jedinicama MUP RS. Obuka je organizovana u martu 2012. godine u Beogradu. U razvijanju programa obuke i njenoj realizaciji učestvovala su prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić i dr Sanja Čopić.

Obuka za zaposlene u KPZ za žene u Požarevcu o rodno baziranom nasilju

U okviru projekta pod nazivom *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru* tokom 2012. godine realizovana je obuka zatvorskog osoblja u KPZ za žene u Požarevcu o rodno baziranom nasilju. Obuka je realizovana na osnovu programa obuke za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja, koji je akreditovan u Republičkom zavodu za socijalnu zaštitu i nešto modifikovan s obzirom na ciljnu grupu sa kojom radi zatvorsko osoblje. Glavni cilj ovog programa bio je obuka zaposlenih u KPZ za rad sa osuđenicama koje su bile žrtve nasilja na odgovarajući način, sa posebnim naglaskom na žrtvama nasilja u porodici, seksualnog nasilja i trgovine ljudima. Zaposleni u KPZ su na ovaj način stekli potrebne veštine i znanja koja će im omogućiti da pružaju odgovarajuću pomoć osuđenicama koje su bile žrtve rodno baziranog nasilja, ali i žrtve u širem socijalnom smislu. Glavne karakteristike i ujedno specifičnost ove obuke je da se ona bavi različitim oblicima rodno baziranog nasilja, pojedinačno i sagledavajući njihovu povezanost, i da je njegov fokus na odnosu zaposlenih u KPZ prema žrtvama koje su počinile krivično delo. Program kursa obuhvatio je sledeće teme:

- Definisane osnovnih termina u vezi sa rodno zasnovanim nasiljem
- Obim, struktura i karakteristike nasilja nad ženama
- Etiologija i uzajamna povezanost rodno baziranog nasilja i kriminaliteta žena
- Komunikacija i podrška u radu sa prestupnicama
- Sistem podrške i zaštite ženama žrtvama nasilja koje su u zatvoru
- Mogući predlozi za zajedničke aktivnosti i dalju saradnju

Kurs je pohađala grupa od 12 osoba zaposlenih u zatvoru. Kurs je organizovan u formi osam radionica, koje su održane u KPZ za žene u Požarevcu tokom maja i juna 2012. godine. Radionice su koncipirale i realizovale: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić. U realizaciji radionica i logističkoj podršci učestvovala su i Bejan Šaćiri, Ljiljana Stevković i Zorica Milosavljević.

Kurs je razvijen i organizovan u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

Obuka pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama nasilja

U 2012. godini akreditovan je program za obuku pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama nasilja, koji je razvijen u Viktimološkom društvu Srbije. Program je akreditovan u Republičkom zavodu za socijalnu zaštitu. Opšti cilj programa obuke je sticanje potrebnih osnovnih znanja i veština za rad sa žrtvama nasilja, koja bi trebalo da poseduje svaki pružalac socijalnih usluga koji dolazi ili može doći u kontakt sa, punoletnom ili maloletnom, žrtvom bilo koje vrste nasilja. Kroz ovu obuku pružaoci socijalnih usluga mogu da steknu potrebne veštine i znanja koja će im omogućiti da prepoznaju žrtvu nasilja, da prepoznaju i razumeju potrebe žrtve, da joj shodno tome pruže potrebne informacije, emotivnu podršku i druge vidove pomoći, kao i da žrtvu upute na druge nadležne službe ili organizacije u zavisnosti od prethodno identifikovanih potreba.

Trening za volontere službe VDS info i podrška žrtvama

Na osnovu prethodno pomenutog akreditovanog programa obuke za rad sa žrtvama nasilja, tokom aprila i maja 2012. godine realizovan je trening za grupu od 10 volontere/ki službe *VDS info i podrška žrtvama*, koji su nakon obuke uključeni u rad službe za žrtve. Trening su realizovali prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, Ivana Vidaković, Mirjana Tripković, dr Sanja Čopić i Bejan Šaćiri. Organizacija i realizacija treninga za volontere je samofinansirajuća aktivnost.

Obuka o rodnoj ravnopravnosti i rodno baziranom nasilju

Na osnovu kurikuluma za obuku o rodnoj ravnopravnosti i rodno baziranom nasilju za Službu za upravljanje kadrovima Vlade RS, koji je tokom 2010. godine razvila dr Sanja Čopić kao konsultantkinja angažovana od strane Uprave za rodnu ravnopravnost Ministarstva rada i socijalne politike RS, tokom 2012. godine, u Službi za upravljanje kadrovima organizovane su jednodnevne obuke za državne službenike. Cilj ovih obuka bio je sticanje osnovnih teorijskih znanja u oblasti rodne ravnopravnosti i upoznavanje polaznika-ca sa: osnovnim pojmovima u oblasti rodne ravnopravnosti, relevantnim međunarodnim dokumentima i nacionalnim zakonodavstvom u oblasti rodne ravnopravnosti i mehanizmima rodne ravnopravnosti. Obuke su držale dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić.

❖ Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta, uključujući žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

Služba VDS info i podrška žrtvama

Služba *VDS info i podrška žrtvama* počela je sa radom 2003. godine. Namenjena je žrtvama kriminaliteta, i to kako ženama tako i muškarcima. Žrtvama kriminaliteta pružaju se:

- informacije o njihovim pravima i načinu njihovog realizovanja,
- emotivna podrška,
- pravna pomoć,
- upućivanje na druge službe/organizacije u zavisnosti od konkretnih potreba žrtve,
- podrška na sudu.

Usluge koje žrtvama kriminaliteta nudi Služba su besplatne. Osnovni principi kojima se u radu rukovodi osoblje Službe su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, kao i poverljivost informacija koje žrtve koje kontaktiraju Službu daju.

Tokom 2012. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Organizovan je trening za volontere, o čemu je više reči bilo u prethodnom delu izveštaja. Nakon treninga, volonteri/ke su uključeni u rad Službe.
- Pružanje podrške žrtvama – od početka godine do 1. novembra 2012. godine Službi su se obratile 242 žrtve.

– Volonteri/ke su imali/e redovne interne supervizije i eksterne supervizije.

Rukovoditeljka Službe je Jasmina Nikolić; prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je zadužena za eksternu superviziju, dok unutrašnju superviziju rada volontera/ki sprovode Jasmina Nikolić i Mirjana Tripković.

U rad službe tokom 2012. godine bile su uključene sledeće osobe: Mirjana Tripković, Nikola Petrović, Sanja Čopić, Bejan Šaćiri, Aleksandra Pavlović, Tamara Kljajić, Sanja Popov, Jelena Srnić, Anja Miladinović, Hristina Damjanović, Ana Dešić, Zorica Milosavljević, Milica Popović, Ivana Menovska, Mario Stanojević, Una Radovanović, Nora Ivanišević, Jelena Simić, Radomir Radević, Aleksandra Arandelović, Jelena Timotić, Ana Nedić, Jovana Čvorić, Ivana Bjeletić, Sonja Stojanović, Danijela Glušac i Irena Brkić.

Tokom 2012. godine članica VDS Jadranka Radovanović je, u okviru Doma omladine, radila na pružanju psihološke pomoći osobama koje je Služba uputila na nju. Za pružanje pravne pomoći bio je zadužen advokat Momčilo Jovanović. Oba vida pomoći su pružana volonterski.

Rad Službe je u 2012. godini bio samofinansirajuća aktivnost.

Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

U okviru projekta pod nazivom *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru* tokom 2012. godine nastavilo se sa pružanjem podrške ženama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, kao i onima koje su izašle na slobodu, i to kroz pružanje neposredne podrške osuđenicama, distribuciju informativnih brošura namenjenih osuđenicama koje stupaju na izdržavanje kazne i onima koje izlaze na slobodu i kroz uređivanje NVO sobe u prostorijama KPZ za žene u Požarevcu.

- Pružanje neposredne podrške osuđenicama. Osuđenicama su i tokom 2012. godine pružane emocionalna podrška, informacije, praktična pomoć i pravna pomoć. Podrška se pružala tokom direktnih kontakata sa osuđenicama, koji se odvijaju u KPZ za žene u Požarevcu, kao i putem pisama i telefonskih razgovora. Od 1. januara do 1. novembra 2012. godine podrška je pružena za 60 žena koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora i za 7 žena koje su izašle sa izdržavanja zatvorske kazne.
- Distribucija informativnih brošura namenjenih osuđenicama koje stupaju na izdržavanje kazne zatvora i onima koje izlaze na slobodu.
  - Brošure namenjene osuđenicama koje napuštaju KPZ za žene prosleđene su KPZ-u za žene tako da svaka osuđenica prilikom izlaska na slobodu dobija brošuru sa informacijama o tome šta treba da uradi, kome treba i može da se obrati, telefonima nadležnih institucija, organizacija i slično.
  - Brošure namenjene ženama koje tek treba da dođu na izdržavanje zatvorske kazne distribuirane su u Vojvodini, i to uz pomoć Pokrajinskog ombudsmana, dok se distribucija u drugim delovima Srbije realizuje uz pomoć Ministarstva pravde.
- Uređenje NVO sobe u KPZ za žene u Požarevcu. Tokom 2012. godine, u saradnji sa upravom zavoda određen je prostor u glavnoj zgradi za smeštaj osuđenica koji je uređen sa namenom da to bude prostor za individualni i grupni rad sa osuđenicama, u kome osuđenice mogu da razgovaraju i sa predstavnicima NVO, nezavisnih državnih tela, u kome će im biti dostupni materijali NVO i drugih organizacija i institucija i slično. KPZ su donirani PVC portal za pregrađivanje prostora, klima uređaj i venecijaneri.

U aktivnosti vezane za podršku ženama u zatvoru tokom 2012. godine bili su uključeni Jasmina Nikolić, Mirjana Tripković, Jelena Srnić, Tamara Kljajić, Ana Dešić i advokat Momčilo Jovanović.

Aktivnosti vezane za podršku osuđenicama realizovane su u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

Priprema za izlazak na slobodu i socijalna integracija osuđenica

Projekat pod nazivom *Priprema za izlazak na slobodu i socijalna integracija osuđenica*, počeo je aprila 2012. godine i traje do kraja decembra. Projekat ima za cilj uključivanje pripreme osuđenica za izlazak iz zatvora kao stalnog dela tretmana koji sprovodi služba za tretman u KPZ za žene u Požarevcu, a po ugledu na programe koji postoje u svetu. Takođe, cilj projekta je i da se kroz uvođenje jednog novog pristupa pripremi osuđenica za izlazak na slobodu, prevaziđe trenutni nedostatak sistemskog rešenja u vezi sa pripremom osuđenica za izlazak iz zatvora i njihovu socijalnu reintegraciju i inkluziju. Projekat se realizuje kroz dve osnovne grupe aktivnosti:

- Radionice za pripremu osuđenica za izlazak na slobodu. Ova aktivnost uključila je razvijanje, pripremu i realizaciju dve serije radionica za osuđenice u cilju njihovog osnaživanja i pripreme za izlazak na slobodu. Radionice su organizovane za dve grupe osuđenica (oktobar-novembar i novembar-decembar 2012. godine). Svako seriji radionica prisustvovalo je između 10 i 12 osuđenica, a svaka radionica posvećena je određenoj temi.
- Kontinuirana podrška osuđenicama tokom pripreme za izlazak na slobodu i nakon izlaska iz Kazneno-popravnog zavoda za žene. Ova aktivnost se sprovodi na dva nova: tokom boravka osuđenice u KPZ za žene a u okviru pripreme za izlazak na slobodu i nakon izlaska osuđenice na slobodu. Podrška podrazumeva pružanje psiho-socijalne podrške (emotivna podrška, odnosno osnaživanje osuđenice i pružanje relevantnih informacija) i pravne pomoći (pravnih informacija i saveta, a po potrebi i pisanje podnesaka). Podrška se pruža u prostorijama KPZ za žene u Požarevcu ili u kancelariji VDS, putem individualnih razgovora, ali i putem pisama i telefona.

U realizaciju ove aktivnosti neposredno su uključene: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Mirjana Tripković, adv. Momčilo Jovanović, Jelena Srnić, Ljiljana Stevković i Zorica Milosavljević.

Projekat se realizuje uz finansijsku podršku Balkanskog fonda za lokalne inicijative (BCIF) kroz program Socijalna tranzicija.

❖ Istina i pomirenje

Tokom 2012. godine nastavilo se sa aktivnostima usmerenim na dalji razvoj Asocijacije ZAIP, i to kroz sledeće aktivnosti:

- Rad na promovisanju ideje Trećeg puta u zemlji, regionu i svetu, kroz distribuciju pristupnica, lifleta, brošura, godišnjaka i Temida u kojima se nalaze tekstovi o radu i razvoju Asocijacije ZAIP na konferencijama, okruglim stolovima i slično – samofinansirajuća aktivnost.
- Uključivanje novih članova/ica u Asocijaciju.
- Ažuriranje mailing liste i liste članova Asocijacije.
- Realizaciju istraživanja *Podsticanje dijaloga u multietničkom društvu uz osnaživanje žrtava*, koji VDS realizuje u okviru projekta „ALTERNATIVE“, o kome je više reči bilo u prethodnom delu izveštaja.
- Organizaciju tribine *Od sukoba do pomirenja u multietničkom društvu*, koja je održana 31. maja 2012. godine, o čemu je više reči bilo u prethodnom delu izveštaja.
- Organizaciju okruglog stola *Kako se NVO u Srbiji bave međuetničkim sukobima: dosadašnja iskustva i planirane aktivnosti*, koji je održan u Beogradu 23. oktobra 2012. godine, o čemu je više reči bilo u prethodnom delu izveštaja, kao i planiranje jednog okruglog stola za kraj novembra na kome bi učesnici bili predstavnici nadležnih državnih organa koji se bave pitanjima međuetničkih odnosa u Srbiji.

Tokom 2012. godine u Asocijaciju su se učlanila 2 nova člana, tako da Asocijacija trenutno ima 113 članova (pojedinaца-pojedinki i organizacija).

❖ Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu *Temida* izlazi redovno od 1998. godine, i to četiri puta godišnje. Radovi koji su štampani u celini na srpskom jeziku, sadrže apstrakte i ključne reči na engleskom jeziku, dok se radovi stranih autora objavljuju u originalu ili u prevodu. Radovi podležu dvostrukoj anonimnoj recenziji.

Pošto su 2012. godine usvojene izmene i dopune Pravilnika o izdavačkoj delatnosti, izabrani su nova Redakcija i Savet časopisa. Za članove Redakcionog odbora naučnog časopisa *Temida* izabrani su:

- 1) Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu (glavna i odgovorna urednica)
- 2) Prof. dr Jelena Srna, Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
- 3) Prof. dr Nevena Petrušić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti
- 4) Dr Ivana Stevanović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd
- 5) Doc. dr Đorđe Alempijević, Institut za sudsku medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu
- 6) Dr Sanja Čopić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd (zamenica glavne i odgovorne urednice)
- 7) Nikola M. Petrović, Visoka medicinska škola strukovnih studija „Milutin Milanković“, Beograd (sekretar Redakcije)
- 8) Ljiljana Stevković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd
- 9) Prof. dr Oliver Bačanović, Fakultet za bezbednost, Skoplje (Makedonija)
- 10) Prof. dr Jo-Ann Wemmers, School of Criminology, University of Montreal (Kanada)
- 11) Dr Sanja Milivojević, School of Social Sciences, Faculty of Art and Social Sciences, University New South Wales (Australija)

Za članove Saveta naučnog časopisa *Temida* izabrani su:

- 1) Prof. dr Nataša Mrvić-Petrović, Pravni fakultet, Univerzitet Union, Beograd
- 2) Prof. dr Slobodan Savić, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu
- 3) Prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu
- 4) Prof. dr Slađana Jovanović, Pravni fakultet, Univerzitet Union, Beograd
- 5) Prof. dr Saša Mijalković, Kriminalističko policijska akademija, Beograd
- 6) Prof. dr Joanna Shepland, School of Law, University of Sheffield (Velika Britanija)
- 7) Prof. dr Alenka Šelih, profesorka emerita na Pravnom fakultetu Univerziteta u Ljubljani i članica Slovenske akademije nauka i umetnosti (Slovenija)
- 8) Prof. dr Goražd Meško, Fakultet za krivične nauke i bezbednost, Univerzitet u Mariboru (Slovenija)
- 9) Prof. dr Nina Peršak, Faculty of Law, University of Ghent (Belgija)
- 10) Prof. dr Robert Peacock, Department of Criminology, Howard College (Južna Afrika)
- 11) Prof. dr Sandra Walklate, Department of Sociology, Social Policy and Criminology, University of Liverpool (Velika Britanija)
- 12) Prof. dr Robert Elias, College of Arts and Science, University of San Francisco (SAD)
- 13) Prof. dr Ivo Aertsen, Leuven Institute of Criminology, KU Leuven (Belgija)
- 14) Prof. dr Stephan Parmentier, Leuven Institute of Criminology, KU Leuven (Belgija)
- 15) Prof. dr Jaishankar Karuppanan, Department of Criminology and Criminal Justice, Manonmaniam Sundaranar University (Indija)
- 16) Prof. dr Jan Van Dijk, INTERVICT, Tilburg University (Holandija)
- 17) Prof. dr Gail Mason, Sydney Law School (Australija)
- 18) Prof. dr Estela Valverde, School of International Studies, Macquarie University (Australija)

- 19) Prof. dr Michael Humphrey, University of Sydney (Australija)
- 20) Prof. dr Brandon Hamber, International Conflict Research Institute (INCORE) (Severna Irska, UK)
- 21) Doc. dr Mirjana Dokmanović, Fakultet za evropske pravno-političke studije, Univerzitet Singidunum, Novi Sad
- 22) Doc. dr Biljana Simeunović-Patić, Kriminalističko policijska akademija, Beograd
- 23) Doc. dr Almir Maljević, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina)
- 24) Dr Basia Spalek, Applied Social Studies, University of Birmingham (Velika Britanija)
- 25) Dr Christa Pelikan, Institut für Rechts und Kriminalsoziologie - Institute for Criminology and Sociology of Law (Austrija)
- 26) Dr Antony Pemberton, INTERVICT, Tilburg Univristy (Holandija)
- 27) Mr Ruth Jamieson (Velika Britanija)

Za počasne članove Saveta časopisa *Temida* izabrani su:

- 1) Prof. dr Dušan Cotič, profesor krivičnog prava i sudija Saveznog suda u penziji
- 2) Prof. dr Gerd Kirchhoff, International Victimology Institute, Graduate School of Victimology, Tokiwa University (Japan) i College of Applied International Studies (Nemačka)
- 3) Prof. dr Mark Groenhuijsen, INTERVICT, Tilburg Univristy (Holandija)

Prema predlogu kategorizacije naučnih časopisa Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i u 2012. godini naučni časopis *Temida* kategorisan je kao vodeći časopis nacionalnog značaja (M51).

Tokom 2012. godine iz štampe su izašla dva broja časopisa *Temida*:

- *Žrtve kriminaliteta i rata: međunarodni i domaći kontekst*. Štampanje ovog broja finansijski je pomoglo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS i Fondacija za otvoreno društvo.
- *Ujedinjene nacije i globalni izazovi kriminala i Viktimologija: teorija, praksa, aktivizam*. Štampanje ovog broja finansijski je pomoglo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS.

U pripremi su brojevi 3 i 4 sa temama: *Evidentiranje podataka o kriminalitetu i žrtve* i *Žene i zatvor*.

Tokom 2012. godine neke od ključnih aktivnosti vezanih za časopis *Temida* uključile su i sledeće:

- Održana su dva sastanka redakcije časopisa *Temida*.
- Održani su sastanci glavne i odgovorne urednice, njene zamenice, tehničke urednice i sekretara časopisa.
- Zamenica glavne i odgovorne urednice prisustvovala je radionicama o CrossRef sistemu i ScholarOne Manuscripts: A peer review workflow management system by Thomson Reuters, koje su održane 17. maja 2012. godine u Beogradu u sklopu Fifth Belgrade International Open Access Conference 2012.
- Održana je promocija broja 2 za 2012. godinu, koji je pripremljen u čast prof. dr Dušana Cotiča, povodom njegovog 90. rođendana i uručenja Zahvalnice za poseban doprinos programu UN za prevenciju kriminala i krivično pravosuđe (*Certificate of Appreciation in recognition of outstanding contributions to the UN Crime Prevention and Criminal Justice Programme*), koju dodeljuje Kancelarija Ujedinjenih nacija za droge i kriminal (UNODC). Promocija je održana 12. jula 2012. godine u hotelu Continental u Beogradu. O temi *Ujedinjene nacije i globalni izazovi kriminala i Viktimologija: teorija, praksa, aktivizam*, kao i o doprinosu prof. Cotiča programu UN za prevenciju kriminala i krivično pravosuđe, govorio je dr Uglješa Zvekić, ambasador Republike Srbije u UN. Zahvalnicu je uručio gospodin Bil Infante stalni predstavnik UN u Srbiji. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka Viktimološkog društva Srbije je govorila o drugoj temi broja 2 časopisa *Temida Viktimologija: teorija, praksa, aktivizam*. Skupu se obratio i prof. dr

Slobodan Savić, predsednik Viktimološkog društva Srbije, kao i drugi saradnici profesora Cotiča. Dr Sanja Čopić je pročitala poruke autora radova u časopisu, drugih članova VDS, prijatelja i saradnika prof. Cotiča koji nisu mogli da prisustvuju promociji ali su mu uputili iskrene čestitke putem elektronske pošte.

- Tokom 2012. godine na časopis je bilo pretplaćeno 6 (fizičkih i pravnih) lica.
- Tokom 2012. godine realizovana je razmena časopisa *Temida* sa 12 časopisa iz zemlje i inostranstva.

Knjige

Tokom 2012. godine iz štampe je izašla knjiga: Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S., Nikolić, J., Šaćiri, B. (2012) *Diskriminacija žena na tržištu rada u Srbiji*, Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i međunarodni internship programi

---

Viktimološko društvo Srbije je naučna baza Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu. S tim u vezi, tokom 2012. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Iz predmeta Viktimologija držane su vežbe u prostorijama VDS
- Članice i članovi VDS gostovali su na predavanjima na FASPER-u

Organizovanje obavezne studentske prakse u VDS. U toku 2012. godine u VDS je organizovana obavezna studentska praksa:

- Deset studentkinja Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju je u VDS obavilo obaveznu praksu iz predmeta Viktimologija.
- Aleksandra Pavlović, studentkinja psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu prošla je obaveznu stručnu praksu.

Učešće VDS u radu nezavisnih tela i radnih grupa

Viktimološko društvo Srbije je odlukom Zaštitnika građana od 20. januara 2012. godine postalo deo Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, nakon čega je zaključen i Sporazum o saradnji u obavljanju poslova Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture između VDS i Zaštitnika građana. Pored VDS, sporazum o saradnji zaključen je sa još osam udruženja: Beogradskim centrom za ljudska prava, Dijalogom, Inicijativom za prava osoba sa mentalnim invaliditetom, Komitetom pravnika za ljudska prava, Međunarodnom mrežom pomoći, Odborom za ljudska prava Valjevo, Helsinškim odborom za ljudska prava u Srbiji i Centrom za ljudska prava Niš.

Nacionalni mehanizam za prevenciju torture treba da svojim kontinuiranim posetama ustanovama u kojima se nalaze lica lišena slobode odvrati sve državne organe i službena lica od bilo kakvog oblika zlostavljanja i usmeri državu ka stvaranju životnih uslova u mestima gde su smeštena lica lišena slobode u skladu sa opšte prihvaćenim standardima.

U okviru Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, VDS je zaduženo za praćenje položaja žena u ustanovama u kojima se nalaze lica lišena slobode. U okviru Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, tokom 2012. godine, predstavnica VDS Jasmina Nikolić bila je u redovnoj poseti KPZ za žene u Požarevcu, tokom koje je bila zadužena za praćenje uslova u zatvoru za žene sa invaliditetom i strane državljanke i u poseti ženskom odeljenju Okružnog zatvora u Beogradu u kome su smeštene žene kojima je određen pritvor. Pored toga, VDS je iniciralo i jednu vanrednu posetu KPZ za žene u Požarevcu vezano za pritužbe pojedinih osuđenica na zdravstvenu zaštitu tokom boravka u zatvoru. U ime VDS u ovoj poseti bila je Jasmina Nikolić.

Oktoobra 2012. godine Bejan Šaćiri pohađao je dvodnevni Seminar o pravima osoba sa invaliditetom,

u organizaciji Inicijative za prava osoba sa invaliditetom „MDRI“. Seminar je održan u Beogradu za članove Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture.

Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija

---

Na 12. Godišnjoj konferenciji Evropskog udruženja za kriminologiju, koja je održana u Bilbau, Španija, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović postala je aktuelna predsednica ove prestižne organizacije, koja okuplja kriminologe iz oko pedeset evropskih zemalja.

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2012. godini

---

Tokom 2012. godine na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 1 osoba u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe VDS info i podrška žrtvama
- 1 osoba u radnom odnosu na određeno vreme - Bejan Šaćiri
- 7 osoba angažovanih po ugovoru o autorskom delu – prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Jelena Srna, dr Sanja Čopić, Nikola M. Petrović, Mirjana Tripković, Tamara Kljajić i Ivana Stepanović
- 1 računovođa – Bernada Ljubinković
- 1 osoba koja održava web site – Tatjana Orelj
- 22 volontera/volonterki u službi VDS info i podrška žrtvama – Aleksandra Pavlović, Sanja Popov, Jelena Srnić, Anja Miladinović, Hristina Damjanović, Ana Dešić, Zorica Milosavljević, Milica Popović, Ivana Menovska, Mario Stanojević, Una Radovanović, Nora Ivanišević, Jelena Simić, Radomir Radević, Aleksandra Arandjelović, Jelena Timotić, Ana Nedić, Jovana Čvorić, Ivana Bjeletić, Sonja Stojanović, Danijela Glušac i Irena Brkić.
- 2 volonterke-istraživačice: Jelena Dimitrijević i Ljiljana Stevković

Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu tokom 2012. godine (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS)

Vesna Nikolić-Ristanović

- Konferencija *Principi osnaživanja žena: Ravnopravnost znači uspešno poslovanje - srpske kompanije kao lideri*, organizator Agencija UN WOMEN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena., mart 2012. godine, prezentacija preliminarnih rezultata istraživanja VDS Diskriminacija žena na tržištu rada u Srbiji.
- XIV međunarodni viktimološki simpozijum (XIV International Symposium World Society of Victimology), Hag, Holandija, maj 2012. godine, prezentacija rada „Development of Victimology in Serbia“
- *Stockholm Criminology Symposium*, Stockholm, Švedska, jun 2012. godine, izlaganje na Opening panel *Focus on Victims* i na radionici *Victims and the police*
- XII godišnja konferencija Evropskog udruženja za kriminologiju *Criminology in the 21st Century: A Necessary Balance Between Freedom and Security*, Bilbao, Španija, septembar 2012. godine, prezentacija koautorskog rada sa Ljiljanom Stevković „Application of domestic violence laws: the impact of gender and related factors“

Jasmina Nikolić

- Konferencija *Equality in the Workplace: Zero Tolerance on Gender-Based Discrimination and Harassment in Europe*, Brisel, Belgija, mart 2012. godine
- *Capacity-Building Workshop for Civil Society, Monitoring of Detention, Campaigning & Advocacy*, Kijev, Ukrajina, mart 2012. godine
- XIV međunarodni viktimološki simpozijum (XIV International Symposium World Society of Victimology), Hag, Holandija, maj 2012. godine, prezentacija rada „How we support battered women who comit crime“

- Poseta službi za svedoke u Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju, Hag, Holandija, maj 2012. godine
- Konferencija *Podrška porodici i prijateljima ubijenih osoba (Assistance to the Family and/or Friends of Victims of Homicide)*, Lisabon, Portugalija, jun 2012. godine
- Konferencija *Finansijska održivost OCD u vremenu krize*, Beograd, septembar 2012. godine
- Radionica *Coming Home from Prison: a workshop for improving re-entry*, Bukurešt, Rumunija, oktobar 2012. godine
- Konferencija *Zaštita prava osoba sa mentalnim smetnjama koje su smeštene u stacionarnim ustanovama*, Beograd, oktobar 2012. godine.

Sanja Čopić

- Radionica *Victims and restorative justice: what method to use?*, European Forum for Restorative Justice i Institut für Rechts- & Kriminalsoziologie, Beč, Austrija, februar 2012. godine
- Radionice o CrossRef sistemu i ScholarOne Manuscripts: A peer review workflow management system by Thomson Reuters, u sklopu Fifth Belgrade International Open Access Conference 2012, Beograd, maj 2012. godine
- XII godišnja konferencija Evropskog udruženja za kriminologiju *Criminology in the 21st Century: A Necessary Balance Between Freedom and Security*, Bilbao, Španija, septembar 2012. godine, prezentacija koautorskog rada sa Ljiljanom Stevković i Bejanom Šaćirijem „Women in prison in Serbia“.

Bejan Šaćiri

- Tribina - *Stopiraj nasilje*, Studentski grad, Beograd, mart 2012. godine, prezentacija VDS i službe VDS info i podrška žrtvama
- Drugi sarajevski dani psihologije, Sarajevo, april 2012. godine, prezentacija koautorskog rada sa Nikolom Petrovićem *Razlike u procenama funkcionalnosti porodice u porodicama alkoholičara i obolelih od koronarne bolesti*.
- *Regional training on youth social mobilization to end violence against women and girls*, UN Women, Jahorina, BiH, maj 2012. godine
- Okrugli sto *Radna verzija Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći*, Beograd, jun 2012. godine
- VI međunarodni naučni skup *Specijalna edukacija i rehabilitacija danas*, Beograd, septembar 2012. godine, prezentacija koautorskog rada sa Vesnom Nikolić-Ristanović i Sanjom Čopić „Psihičko i seksualno nasilje nad ženama na radnom mestu u Srbiji“
- *Seminar o pravima osoba sa invaliditetom*, Inicijativa za prava osoba sa invaliditetom, Beograd, oktobar 2012. godine
- II kongres psihoterapeuta Srbije, Beograd, oktobar 2012. godine, prezentacija koautorskog rada sa Nikolom Petrovićem *Uverenja i problemi u radu psihoterapeuta početnika u Srbiji*

Jelena Srnić

- Učesnica projekta „Povjerenje za mir“ (u organizaciji IPAK-Mladost gradi budućnost iz Tuzle, Centra za mir, nenasilje i ljudska prava, Osjeka i Volonterskog centra Vojvodina), maj-decembar 2012. godine
- Učesnica seminara „Da se njihova poruka čuje“ u organizaciji NVO „Hajde da...“, Beograd, februar 2012. godine

Nikola Petrović

- Konferencija *Temerin: sadašnjost ili budućnost Vojvodine*, Centar za razvoj civilnog društva, Novi Sad, jun 2012. godine

Una Radovanović

- Konferencija „Novi standardi u zaštiti žena od svih oblika nasilja – u susret ratifikaciji Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“, Autonomni ženski centar, Beograd, mart 2012. godine

Tamara Kljajić

- Seminar Mreže Žene protiv nasilja *Predstavljanje elektronske baze podataka za unos podataka o klijentkinjama*, Beograd, decembar 2011. godine

Ana Dešić

- Sastanak Mreže Žene protiv nasilja pod nazivom *Umrežavanje do promene*, Beograd, april 2012. godine

Milica Popović

- Konferencija *Radna eksploatacija kao oblik trgovine ljudima*, ASTRA, Beograd, mart 2012. godine
- Tribina *Deca ulice*, Centar za integraciju mladih i Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, april 2012. godine

Zorica Milosavljević

- Konferencija *Položaj žena izloženih dvostrukoj i višestrukoj diskriminaciji*, Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM i Uprava za rodnu ravnopravnost, Beograd, oktobar 2012. godine

---

Medijsko istupanje članova VDS

Vesna Nikolić-Ristanović

- RTS (emisija „Uviđaj“), 28. januar 2012. godine, Tema: Nasilje u porodici
- RTS (Dnevnik II), 26. februar 2012. godine, Tema: Žene koje su ubile nasilnike
- Dnevni list „Politika“, 19. april 2012. godine, Tema: Od žrtve porodičnog nasilja do zatvorenice

Sanja Čopić

- Radio Beograd I, 26. januar 2012. godine, Tema: Okrugli sto od zatvora do života bez nasilja
- TV Čačak, 22. februar 2012. godine, Tema: Međunarodni dan žrtava
- TV Kopernikus, 22. februar 2012. godine, Tema: Međunarodni dan žrtava
- Radio Leskovac, 22. februar 2012. godine, Tema: Međunarodni dan žrtava
- Radio Beograd I, emisija Pečat, 15. mart 2012. godine, Tema: Pravni položaj žrtava
- Radio S, Tema, septembar 2012. godine, Tema: Diskriminacija žena na tržištu rada
- Nedeljnik „Vreme“, 12. april 2012. godine, Tema: Pravosuđe i silovatelji
- RTS, Jutarnji program, 16. novembar 2012. godine, Tema: Nasilje u porodici

Jasmina Nikolić

- TV Kopernikus, Jutarnji program, 24. januar 2012. godine, Tema: Okrugli sto od zatvora do života bez nasilja
- Radio Beograd, 22. februar 2012. godine, Tema: Međunarodni dan žrtava
- Radio S, Tema, septembar 2012. godine, Tema: Diskriminacija žena na tržištu rada

---

Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva u cilju upoznavanja sa radom VDS i konsultacija u vezi sa njihovim istraživačkim radom

---

Tokom 2012. godine, Viktimološko društvo Srbije posetili su:

- Prof. dr Petrus van Duyne, Univerzitet u Tilburgu (Holandija)
- Stig Maansson, OEBS Misija u Srbiji
- Anika Stromberg, OEBS Misija u Srbiji
- Slađana Lazić, doktorantkinja, Peace Research Institute, Oslo (Norveška)
- Ivan Cvetkovski, IOM (Švajcarska)
- Sara Rubert, Služba za žrtve i svedoke pri Haškom tribunalu (Holandija)

- Rachel Velasco, doktorantkinja, Graduate Institute of International and Development Studies, Ženeva (Švajcarska)
- Grupa studenata, The Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Trondheim (Norveška)

Donatori

U 2012. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS podržali su:

- Open Society Institute Budapest
- Evropska komisija kroz program FP7
- Fond za otvoreno društvo
- OEBS
- Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS
- Vlada Kraljevine Norveške kroz program UN Women
- Balkanski fond za lokalne inicijative (BCIF) kroz program Socijalna tranzicija

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

Drugi načini finansiranja

- Kotizacija za konferenciju
- Članarine
- Pretplata za Temidu

U Beogradu,
17. novembra 2012. godine